

Anonimizált változat

Fordítás

C-372/22 - 1

C-372/22. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2022. június 9.

A kérdést előterjesztő bíróság:

tribunal d'arrondissement (Luxembourg)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2022. június 8.

Felperes:

CM

Alperes:

DN

[omissis] **2022. június 8-i ítélet** [omissis]

[omissis]

M, (születési idő és hely: 1979 [omissis], [omissis] (Franciaország); lakcím: [omissis] (Luxemburg) [omissis])

felperes [omissis],

[omissis] és

[omissis] **DN** (születési idő és hely: 1978 [omissis], [omissis] (Franciaország); lakcím: [omissis] (Franciaország), [omissis], alperes [omissis],

között,

[omissis]

ELJÁRÁS

Tekintettel a 2020. december 1-jei [omissis] ítéletre, amely felfüggesztette az eljárást mindaddig, amíg a Tribunal judiciaire de Nanterre (nanterre-i bíróság, Franciaország) családjogi ügyekben eljáró bírója döntést nem hoz a nemzetközi területi joghatóságáról.

[omissis]

Az eljárás folytatásának célja

[omissis] [O]missis] a családjogi ügyekben eljáró bíró 2022. május 11-re tűzte ki a tárgyalást, amelyen korlátozott szóbeli vitát tartanak a perfüggőség és a nemzetközi területi joghatóság kérdéseiről.

[omissis] CM azt állítja, hogy a jelen bíróság a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 2201/2003/EK rendelet) 9. cikkének (1) bekezdése alapján joghatósággal rendelkezik, mivel az említett cikk szerinti joghatóság időbeli kritériuma az ítélet meghozatalának időpontjától függetlenül a jogszerű költözés, ezért tekintettel arra, hogy a 2020. június 12-i [omissis] ítélet 2020. augusztus 30-ban határozta meg a jogszerű költözés napját, [omissis] [véleménye szerint] 2020. november 30-ig jogosult volt a luxemburgi családjogi ügyekben eljáró bíró előtt eljárást indítani. A franciaországi határozatokra tekintettel a 2201/2003/EK rendelet 19. cikke értelmében már nem áll fenn perfüggőség. Az említett rendelet 15. cikkéhez viszonyítva a 9. cikk (1) bekezdésének elsőbbséget kell biztosítani, mivel a 8. cikk kifejezetten hivatkozik rá. A 15. cikk (1) bekezdésében foglalt feltételek ráadásul együttes feltételek, amelyek a jelen esetben nem állnak fenn, mivel a jelen bíróság családjogi ügyekben eljáró bírója a legalkalmasabb a döntéshozatalra, tekintettel arra, hogy ez a bíróság ismeri leginkább a gyermeket és az ügy tényállását. Amennyiben a francia bíró a joghatósága hiányát állapítaná meg, a 15. cikk alkalmazása ebben az esetben az igazságszolgáltatás megtagadásának egy formáját jelentené.

[omissis] DN is úgy véli, hogy a francia határozatok alapján már nem áll fenn perfüggőség. Ezzel szemben úgy véli, hogy a jelen ügyben a 2201/2003/EK rendelet 15. cikkét kell alkalmazni, és hivatalosan jelzi, hogy az említett cikk (2) bekezdésének végén előírtaknak megfelelően elfogadja az áttételt. Arra hivatkozik, hogy a jelen ügyben a 15. cikk (3) bekezdésében előírt valamennyi releváns feltétel teljesül, így a francia bíróságok a luxemburgiakhoz képest alkalmasabbak az ügy elbírálására.

Tényállás és előzmények

A családjogi ügyekben eljáró bíró 2020. június 12-i [omissis] ítéletében a közös kiskorú gyermekek, [omissis] AF és [omissis] BG kérelmére a következőképpen határozott:

„[...] rögzíti, hogy a 2009. [omissis] született [omissis] AF és a 2010. [omissis] született [omissis] BG közös kiskorú gyermekek lakóhelye és szokásos tartózkodási helye 2020. augusztus 31-től [omissis] DN-nél lesz.

elrendeli [omissis], [hogy] amennyiben a felek másként nem állapodnak meg, 2020. augusztus 31-i hatállyal a közös kiskorú gyermekekre, AF-re és BG-re vonatkozó láthatási és lakhatási jogot CM a következő módzatok szerint gyakorolja:

[omissis] [a láthatási jog gyakorlásának szabályai]”

Ezen ítélet [omissis] emelkedett jogerőre.

Emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ügyben a családjogi ügyekben eljáró bíró a 2020. december 1-jei [omissis] ítéletet követően a 2201/2003/EK rendelet 19. cikke és a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló, 2008. december 18-i 4/2009/EK tanácsi rendelet 12. cikke alapján felfüggesztette az eljárást mindaddig, amíg a Tribunal judiciaire de Nanterre (nanterre-i bíróság, Franciaország) családjogi ügyekben eljáró bírója nem döntött a joghatóságról.

A Tribunal judiciaire de Nanterre (nanterre-i bíróság, Franciaország) családjogi ügyekben eljáró bírója 2021. szeptember 17-i ítéletében a 2201/2003/EK rendelet 8. és 9. cikke alapján a következőképpen határozott:

„[...] [omissis] CM 2020. október 14-én, azaz a kiskorú gyermekek jogszerű elköltözését követő három hónapon belül keresetet nyújtott be a Tribunal d'arrondissement de Luxembourghoz (luxemburgi kerületi bíróság) a láthatási és lakhatási jog [omissis] feltételeinek módosítása céljából.

- nincs jele annak, hogy [omissis] CM elfogadta volna a francia bíróságok joghatóságát.

Következésképpen a fent említettek fényében a tribunal judiciaire de Nanterre (nanterre-i bíróság) nem rendelkezik joghatósággal.

[omissis]”.

A Cour d'appel de Versailles (versailles-i fellebbviteli bíróság (Franciaország) 2022. március 3-i ítéletében megállapította, hogy „nem érkezett hozzá a [omissis] DN [omissis] által kézbesített [fellebbezéssel] kapcsolatos idézés”.

[omissis]

A határozat indokolása

A 2020. június 12-i [omissis] ítélet megemlíti:

- egyrészt azokat az alábbi indokokat, amelyek [omissis] AF és [omissis] BG gyermek érdekeiből kiindulva alátámasztják a szokásos tartózkodási hely megváltoztatásának halasztott hatályát: „*annak érdekében, hogy a gyermekek a tanévet Luxemburgban fejezhessék be, és a nyári szünidőre már elkészített esetleges tervek a lehető legkisebb mértékben legyenek érintettek, úgy határoz, hogy ez a változás 2020. augusztus 31-én, a [omissis] (Franciaországi) iskolakezdés előtti napon lép hatályba*”;

[omissis]

Az így biztosított halasztott hatály miatt [omissis] CM a keresetlevelét a jelen bírósághoz 2020. október 14-én, azaz hat nappal a DN által Nanterre-ben (Franciaország) benyújtott keresetlevél előterjesztését követően, ugyan valóban kevesebb, mint három hónappal a gyermekek 2020. augusztus 30-án történt *tényleges* elköltözését, viszont több mint négy hónappal az e költözést elrendelő, 2020. június 12-i ítélet meghozatalát követően nyújtotta be.

Az Európai Unió Bírósága (EUB) a 2201/2003/EK rendelet 15. cikkével kapcsolatban a következőképpen határozott:

- „*a 2201/2003 rendelet 15. cikkének (1) bekezdését a következőképpen kell értelmezni: annak felmérése érdekében, hogy egy másik olyan tagállam bírósága, amely tagállamhoz a gyermeket különös kötelék fűzi, alkalmasabb az ügy tárgyalására, a joghatósággal rendelkező bíróságnak arról kell megbizonyosodnia, hogy az ügynek egy ilyen bírósághoz való áttétele – tekintettel többek között az említett másik tagállamban alkalmazandó eljárási szabályokra – tényleges és konkrét hozzáadott értékkel bírhat az ügy vizsgálata szempontjából; annak felmérése érdekében, hogy ez az áttétel megfelel a gyermek mindenekfelett álló érdekének, a joghatósággal rendelkező bíróságnak többek között arról kell megbizonyosodnia, hogy az említett áttétel esetén nem áll fenn a gyermek helyzetére nézve gyakorolt hátrányos hatás kockázata*” (EUB 2016. október 27., C-428/15. sz. ügy);
- *A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet 15. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazandó az*

alapügyben szóban forgóhoz hasonló olyan helyzetben, amikor az e rendelet 12., illetve 8. cikke értelmében a két megkeresett bíróság érdemben joghatósággal rendelkezik” (EUB 2018. október 4., C-478/17. sz. ügy);

A jelen esetben, bár a 2201/2003/EK rendelet 15. cikkének (3) bekezdésében a szoros kötelék fennállására előírt négy releváns feltétel (az ötödik, a „gyermek védelmét szolgáló intézkedésekre” vonatkozó kritérium a jelen esetben nem alkalmazható), amely a jogszabály szövegében vagylagos feltételként szerepel, [omissis] AF és [omissis] BG esetében halmozottan teljesül:

- a) a gyermekek szokásos tartózkodási helyévé a 2020. augusztus 31-i költözésük óta nyilvánvalóan Franciaország vált,
- b) a gyermekek korábban is Franciaországban rendelkeztek szokásos tartózkodási hellyel: a felek közötti [omissis] ügyben 2019. január 21-én hozott ítélet, e tekintetben megemlíti, hogy *„mindkét fél eredetileg a párizsi régióból származik, és a család ott lakott a Luxemburgba való költözésükig, amelyre [omissis] CM esetében 2015. július 1-jén, [omissis] DN [omissis] esetében pedig 2015 [augusztus] végén került sor”,*
- c) a két gyermek francia állampolgársággal rendelkezik,
- d) édesanyjuk, [omissis] DN szokásos tartózkodási helye Franciaországban van.

Egyébként, az ügy tényállását figyelembe véve a jelen bíróság családjogi ügyekben eljáró bírója számára minden olyan bizonyításfelvétel, amelynek szükségességét a gyermekek életkora, valamint azon tény alapján, hogy a 2020. június 12-i [omissis] ítéletet közel két éve fogadták el, valószínűnek kell tekinteni, vagy a tagállamok bíróságai között a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő együttműködésről szóló, 2020. november 25-i (EU) 2020/1783 európai parlamenti és tanácsi rendelet (2022. július 1-jétől alkalmazandó változatában történő) alkalmazását követeli meg, vagy pedig a földrajzi távolsággal összefüggő nehézségeket (pl. kiskorúak meghallgatása a code civil (polgári törvénykönyv) 388-1. cikke alapján) idéz elő. Végül, amennyiben [omissis] CM keresetének a láthatási és lakhatási jogával kapcsolatos intézkedésekre vonatkozóan helyt kell adni, a francia családjogi ügyekben eljáró bíró alkalmasabb lenne a 2020. augusztus 30. óta Franciaország területén szokásos tartózkodási hellyel rendelkező gyermekek valódi helyzetének értékelésére, és adott esetben a szociális kereteknek és a konkrétan kínált lehetőségeknek megfelelő releváns intézkedések előírására; ez tehát az EUB fent említett, 2016. október 27-i ítéletében említett *„tényleges és konkrét hozzáadott értéket”* jelentene.

A Tribunal judiciaire de Nanterre (nanterre-i bíróság, Franciaország) családjogi ügyekben eljáró bírója a joghatósága hiányának megállapításával hallgatólagosan,

de szükségszerűen úgy tekintette, hogy a 2201/2003/EK rendelet 9. cikkének (1) bekezdését kell alkalmazni az ugyanezen rendeletben előírt „8. cikk kivételével” [omissis], amely [omissis] elvi joghatóságot állapít meg, amely az EUB 2018. október 4-i ítélete értelmében kizárja a „kivételes esetre” vonatkozó 15. cikk alkalmazását.

Az így részletezett feltételek mellett a jelen ügyben a joghatóságról szóló döntés meghozatala érdekében a felek által előterjesztett jogalapokra vonatkozó válasz megadásához azt kell tisztázni, hogy milyen kapcsolat áll fenn a 2201/2003/EK rendelet 9. cikkének (1) bekezdése, valamint ugyanezen rendelet 8. és 15. cikke között. Arról is meg kell bizonyosodni, hogy adott esetben a 2201/2003/EK rendelet 9. cikkének (1) bekezdése szerinti területi joghatóság – ténylegesen és tágan értelmezve – nem szolgál-e alapul kizárólag igazságszolgáltatási szempontú taktikai megfontolásoknak (pl. az eljárási határidőkkel és eljárási előfeltételekkel kapcsolatos, tagállamonként eltérő könnyítések; a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló, 2008. december 18-i 4/2009/EK tanácsi rendelet 3. cikkének d) pontjában szabályozott *ad hoc* joghatósági ok kedvezménye, amely a jelen ügyben az egyetlen olyan joghatósági ok, amely lehetővé tenné a luxemburgi családjogi ügyekben eljáró bíró joghatóságának megállapítását).

Ezért az eljárást fel kell függeszteni, és a jelen ítélet rendelkező részében megfogalmazott kérdéseket előzetes döntéshozatal céljából az Európai Unió Bírósága elé kell terjeszteni.

A FENTI INDOKOK ALAPJÁN

[omissis] az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága elé:

- I. A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet 9. cikkének (1) bekezdését kell-e alkalmazni:
 - a) az említett rendelet 2. cikkének (10) bekezdése szerinti láthatási jog módosítása iránt a láthatási jog jogosultja által olyan halasztott hatályú, de jogerős bírósági határozat alapján benyújtott kérelemre, amelyet a gyermekek korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti államban, a 9. cikk (1) bekezdése szerinti előterjesztést több mint négy hónappal megelőzően, a gyermekek érdekeire hivatkozással hoztak,
 - b) és e vonatkozásban az e rendelet 8. cikkében foglalt joghatósági elvhez képest fennáll-e kizárólagos joghatóság

annak ellenére, hogy az említett rendelet (12) preambulumbekkezdése szerint az „[e]zen rendeletben megállapított szülői felelősségre vonatkozó ügyekben a joghatóság jogalapját a gyermek alapvető érdekeinek figyelembevételével [helyesen: a szülői felelősségre vonatkozó ügyekben a joghatóság vonatkozásában e rendeletben megállapított szabályokat a gyermek mindenképp felett álló érdekének figyelembevételével] alakítják ki [; e]z azt jelenti, hogy a joghatóságot mindenképp a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam szerint kell megállapítani, kivéve azokat a bizonyos eseteket, amikor megváltozik a gyermek tartózkodási helye [helyesen: kivéve a gyermek tartózkodási helye megváltozásának bizonyos eseteit [...]]”?

- II. Az I. kérdésre adandó igenlő válasz esetén a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet 9. cikkének (1) bekezdésében a „8. cikk kivételével” előírt, ily módon fennálló joghatóság kizárja-e ugyanezen rendelet 15. cikkének alkalmazását, amely „kivételes esetben”, és akkor alkalmazható „ha ez a gyermek alapvető [helyesen: mindenképp felett álló] érdekének megfelel”?

[omissis]